

V I Lenin: Förord till den ryska översättningen av Kautskys ”Den ryska revolutionens drivkrafter och dess framtidsutsikter”

[Lenin, Collected Works, band 11, s 408-413. Skriven i december 1906. Publicerad 1907 i Kautskys pamflett ”Den ryska revolutionens drivkrafter och dess framtidsutsikter”, av förlaget Novaja Epocha. Här översatt ur Witnesses to Permanent Revolution, Chicago: Haymarkets Books, 2009, s 580-586.]

K Kautsky har sedan länge varit känd för Rysslands progressiva arbetare som *deras* författare, som inte bara kan underbygga och förklara den revolutionära marxismens teoretiska läror, utan också tack vare kunskap om dess uppgifter och efter att ha gjort en genomgripande analys av dess fakta kan tillämpa dem på den ryska revolutionens komplicerade och invecklade frågor. Men idag när socialdemokraternas uppmärksamhet ibland nästan helt och hållet upptas av de liberala Petrusjkornas¹ och deras medvetna och omedvetna jasägares tomma pladder, när ”parlamentariska” formaliteter för många personer överskuggar den proletära klasskampens grundläggande frågor, och när missmodet ofta överväldigar även hyggliga människor och sätter ner deras intellektuella och politiska förmåga – idag är det tredubbelt viktigt för de ryska socialdemokraterna att ägna stor uppmärksamhet åt Kautskys uppfattning om den ryska revolutionens grundläggande frågor. Och inte så mycket ägna uppmärksamhet åt Kautskys uppfattningar som att begrunda det sätt på vilket han ställer frågan – för Kautsky är inte så tanklös att han utbreder sig om den ryska taktikens speciella frågeställningar som han inte är särskilt väl bekant med, och inte så okunnig om ryska angelägenheter att avfärda dem med banala påpekanden eller ett okritiskt upprepande av de senaste populära proklamationerna.

Kautsky svarar på de frågor som Plechanov riktade till ett antal utländska socialister,² och när han besvarar dem, eller rättare sagt väljer de delar från dessa illa formulerade frågor som *kan* vara användbara som diskussionsämnen bland socialister i alla länder, så börjar han med en försynt reservation – ”i frågan om ryska angelägenheter [känner jag mig] som en nybörjare gentemot mina *ryska* kamrater.” Detta är inte någon falsk blygsamhet, som hos en socialdemokratisk ”general” som börjar med att grimasera som en småborgare och slutar med att uppträda som en Bourbon.* Inte alls. Kautsky har *i själva verket* begränsat sig till att bara besvara de frågor där hans analyser kan *hjälpa* Rysslands tänkande socialdemokrater att själva utarbeta de konkreta dagsuppgifterna och parollerna. Kautsky har vägrat att vara en general som utfärdar order: ”höger om!” eller ”vänster om!”. Han har föredragit att behålla sin ställning som kamrat som befinner sig på avstånd, men en eftertänksam kamrat som pekar ut var vi själva ska leta efter ett svar.

Plechanov frågade Kautsky: 1. Är den ryska revolutionens ”övergripande karaktär” borgerlig eller socialistisk? 2. Vilken inställning ska socialdemokrater ha till den borgerliga demokratin? Bör socialdemokraterna stöda oppositionens partier under valen till Duman?

Vid en första anblick kan frågorna verka utvalda med stor ”finess”. Men som ordspråket säger, ”Om en sak är alltför fin, går den sönder.” Varje mer eller mindre kunnig och observant person kommer faktiskt omedelbart att inse det fina... *knepet* med dessa frågor. Ett knep för det första därför att de

1 Petrusjka var en livegen betjänt i Gogols *Döda själar* som läser böcker genom att bokstavera varenda ord utan att bry sig om deras betydelse.

2 I hopp om att de ledande europeiska marxisterna skulle stödja hans ståndpunkt genom att hålla med honom om att den ryska revolutionen var en demokratisk revolution som därmed borde ledas av borgarklassen, hade Plechanov skickat dem ett antal (ganska ledande) frågor. Kautsky återger de tre viktigaste av dessa (på sidan 11 i den svenska översättningen på www.marxistarkiv.se.)

* **Huset Bourbon** är en konungaätt som idag regerar i Spanien och tidigare har regerat i Frankrike och delar av Italien – öa.

är ett bra exempel på den metafysik som Plechanov är så förtjust i att pompöst fara ut mot, och det trots att han inte själv kan undvika att ha med den i sina egna konkreta historiska bedömningar. För det andra ett knep därför att de utfrågade personerna på ett konstgjort sätt tvingas in i ett litet och överdrivet trångt hörn. Bara personer som är fullständigt, man skulle kunna säga jungfruligt, oskyldiga i politiska frågor kan undgå att se att Plechanov medvetet utgår från en avlägsen ståndpunkt och försiktigt knuffar personen han frågar ut till en ståndpunkt där denne tvingas rättfärdiga... ett block med kadeterna!

Att förmå en godtrogen samtalspartner att rättfärdiga ett block med ett visst parti utan att namnge detta parti; att tala om en revolutionär rörelse utan att särskilja de revolutionära demokraterna från de oppositionella borgerliga demokraterna; att antyda att borgarklassen "kämpar" *på sitt eget sätt*, med andra ord annorlunda än proletariatet, utan att klart och tydligt säga vilken denna skillnad faktiskt är; att snärja den man samtalar med som en gröngöling med ett bete i form av Amsterdam-resolutionen,³ som med nödvändighet måste *dölja* de ryska socialdemokraternas verkliga tvistefrågor för utlänningar; att ange konkreta riktlinjer angående en speciell taktik i ett speciellt fall och den inställning man ska anta gentemot olika partier bland de borgerliga demokraterna utifrån en allmän *fras* om revolutionens övergripande karaktär, istället för att härleda denna "den ryska revolutionens övergripande karaktär" från en exakt analys av konkreta uppgifter om de olika klassernas intressen och ståndpunkt under den ryska revolutionen – är inte allt detta ett knep? Är det inte en parodi på Marx' dialektiska materialism?

"Ja är ja, och nej är nej. Vad därutöver är, det är av ondo." Antingen en borgerlig eller en socialistisk revolution. Resten kan "härledas" ur "huvudlösningen" med hjälp av enkel slutledningsförmåga!

Kautsky gör oss en stor tjänst genom att i sina svar omedelbart inse den springande punkten och gå till botten med det misstag som ligger i själva sättet att ställa dem. *I grund och botten* besvarar Kautsky Plechanovs frågor genom att *avvisa* hur Plechanov ställer dem! Kautsky besvarar Plechanov genom att *rätta till* Plechanovs sätt att ställa frågan. Ju mer vänligt och försiktigt han tillrättavisar frågeställaren, desto mer dödlig blir hans kritik av Plechanovs sätt att ställa frågan. "Vi bör komma ihåg", skriver Kautsky, "att vi går framåt mot helt nya situationer och problem på vilka inga tidigare förebilder passar."

Detta träffar huvudet på spiken gällande Plechanovs fråga: är vår revolution borgerlig eller socialistisk till sin övergripande karaktär? Kautsky säger att detta är det gamla mönstret. Frågan får inte ställas på detta sätt, det är inte ett marxistiskt sätt. Revolutionen i Ryssland är inte en borgerlig revolution eftersom borgarklassen inte är en av drivkrafterna i den nuvarande revolutionära rörelsen i Ryssland. Och revolutionen i Ryssland är inte en socialistisk revolution ty det finns *inget sätt* på vilket den kan leda proletariatet till ett *ensamt* herravälde eller diktatur. Socialdemokratin kan segra under den ryska revolutionen och *måste* sträva mot det. Men en seger under den nuvarande revolutionen kan inte bara vara proletariatets seger, utan hjälp av andra klasser. Vilken klass är då, med hänsyn till den nuvarande revolutionens objektiva förhållanden, proletariatets allierade? *Bönderna*: "Men bara proletariatet och bönderna har ett påtagligt gemensamt intresse för hela den revolutionära perioden."

Alla Kautskys omdömen är ett lysande försvar av den ryska socialdemokratins revolutionära flygels taktik, det vill säga bolsjevikernas taktik. Detta försvar är än mer värdefullt eftersom Kautsky har bortsett från konkreta och praktiska frågor och riktat all sin uppmärksamhet mot en systematisk

3 Under Andra internationalens kongress i Amsterdam i augusti 1904 hade SPD [tyska socialdemokratiska partiet] och de franska marxisterna gått samman och föreslagit att man öppet skulle fördöma revisionismen och att socialister deltog i borgerliga regeringar. Plechanov hade åberopat auktoriteten hos denna resolution både gentemot bolsjevikernas politik och mot förespråkarna av en permanent revolution, eftersom den bestämt hävdade "att socialdemokratin... inte kan *ha för avsikt* att delta i regeringsmakten i det kapitalistiska samhället".

redogörelse för den socialistiska taktikens *allmänna principer* under vår revolution. Han har visat att Plechanovs luggslitna resonemang att ”revolutionen är en borgerlig revolution så vi måste stöda borgarklassen” inte har någonting gemensamt med marxismen. Han inser således det grundläggande misstag som begåtts av vår socialdemokratiska opportunist, det vill säga mensjevismen, som bolsjevikerna har bekämpat sedan början av 1905.

Vidare har Kautskys analys, som inte utgår från allmänna fraser utan från en analys av specifika klassers ståndpunkter och intressen, på nytt bekräftat den slutsats som kadeternas jäsägare inom våra led ansåg vara ”taktlös”, nämligen att borgarklassen i Rysslands fruktar revolutionen mer än reaktionärerna, att den föraktar reaktionen därför att den ger upphov till revolution, att den vill ha politisk frihet för att få stopp på revolutionen. Jämför detta med den naiva tro på kadeterna som tillkännages av vår Plechanov, som i sina frågor omärkligt har identifierat oppositionens kamp mot den gamla samhällsordningen med kampen mot regeringens försök att krossa den revolutionära rörelsen! Till skillnad från mensjevikerna, med sin stereotypa syn på ”borgerlig demokrati”, har Kautsky visat att den har revolutionära och icke revolutionära delar, han har påvisat liberalismens bankrutt, och har visat att, vartefter bönderna blir mer självständiga och mer medvetna kommer liberalerna oundvikligen att snabbt röra sig åt höger. En borgerlig revolution som genomförs av proletariatet och bönderna trots borgarklassens vacklan – denna grundläggande princip i bolsjevikernas taktik – bekräftas helt och fullt av Kautsky.

Kautsky visar att det under revolutionens förlopp är fullt möjligt att det socialdemokratiska partiet kommer att segra och att detta parti *måste* besjåla sina anhängare med en tro på segern. Kautskys slutsats bringar mensjevikernas rädsla för en socialdemokratisk seger under den nuvarande revolutionen på skam. Plechanovs skrattretande försök att ”tillrättalägga” vår revolutions uppgifter ”för att passa Amsterdamresolutionen” ser särskilt komiska ut när de jämförs med Kautskys klara och enkla omdöme: ”man kan inte kämpa med framgång om man redan på förhand avsvär sig segern.”

Den grundläggande skillnaden mellan Kautskys *metoder* och de som våra nuvarande opportunisters ledare Plechanov har, blir ännu mer slående när den förstnämnda slår fast: att tro att ”alla klasser och partier som strävar efter politisk frihet bara behöver arbeta tillsammans för att uppnå den” innebär att ”*bara titta ytligt på politiken*”. Det låter som om Kautsky syftar direkt på den lilla grupp socialdemokrater som har deserterat till liberalerna: herrar Portugalov, Prokopovitj, Kuskova, Logutjarskij, Izgojev, Struve och andra, som begår just det misstag som Kautsky hänvisar till (och som på samma gång drar med sig Plechanov). Det faktum att Kautsky inte är bekant med detta herrskaps skrifter bara ökar betydelsen av hans teoretiska slutsats.

Självfallet är Kautsky *fullkomligt* överens med *alla* ryska socialdemokraters grundläggande tes att bonderörelsen är *icke-socialistisk*, att socialismen inte kan uppstå ur en småskalig bondeproduktion, etc. Det vore väldigt lärorikt för socialistrevolutionärerna, som är förtjusta i att hävda att de ”också är överens med Marx”, att begrunda dessa Kautskys ord.

Avslutningsvis några ord om ”auktoriteter”. Marxister kan inte anamma de pseudorevolutionära abstrakta intellektuella radikalernas vanliga ståndpunkt: ”inga auktoriteter”.

Nej, arbetarklassen för en hård och orubblig kamp för fullständig befrielse i hela världen och den behöver auktoriteter, men givetvis bara i samma mening som unga arbetare behöver erfarenheterna hos beprövade kämpar mot förtryck och utsugning, hos personer som är bevandrade i revolutionära traditioner och som är politiskt vidsynta. Proletariatet i alla länder behöver auktoriteten hos proletariatets världsomfattande kamp. Vi behöver auktoriteten hos den internationella socialdemokratins teoretiker för att göra det möjligt för oss att på ett riktigt sätt förstå vårt partis program och taktik. Men denna auktoritet har naturligtvis inget gemensamt med den borgerliga vetenskapens och politiska polisens officiella auktoritet. Det är en auktoritet som har uppnåtts under den mer varierade kamp som har förts i den socialistiska världsansamlingens led. Oavsett hur viktig denna auktoritet kan vara för att bredda horisonten för de som är indragna i kampen, så vore det otillåtligt att i arbetar-

partiet påstå att den omedelbara politikens praktiska och konkreta frågor kan lösas av någon som befinner sig långt bort. Den yttersta auktoriteten i alla sådana frågor kommer alltid att vara den kollektiva andan hos de progressiva klassmedvetna arbetare som är direkt indragna i kampen i varje land.

Detta är vår uppfattning om auktoriteten hos de åsikter som Kautsky och Plechanov hyser. Den sistnämndes teoretiska arbeten – i synnerhet hans kritik av narodnikerna och opportunisterna – är fortfarande en bestående tillgång för socialdemokratien över hela Ryssland, och ingen ”fraktionarism” kan göra personer som har den minsta ”fysiska intelligens” så blinda att de kan glömma eller förneka hur betydelsefull denna tillgång är. Men som politisk ledare för den ryska socialdemokratien under den borgerliga revolutionen i Ryssland, som taktiker, har Plechanov visat sig vara under all kritik. På detta område har han uppvisat en opportunism som är hundra gånger mer skadlig än vad Bernsteins opportunism är för de tyska arbetarna. Det är mot Plechanovs kadetliknande politik, mot den Plechanov som har återvänt till Prokopovitjs och de andras föll, som vi måste kämpa på det mest oförsonliga sätt.

Att Plechanovs taktiska opportunism är ett fullständigt förnekande av den marxistiska metodens grundprinciper visar sig allra bäst i den *argumentering* som Kautsky använder i den uppsats som här presenteras för läsaren.

(Översättning från engelska, Göran Källqvist.)